

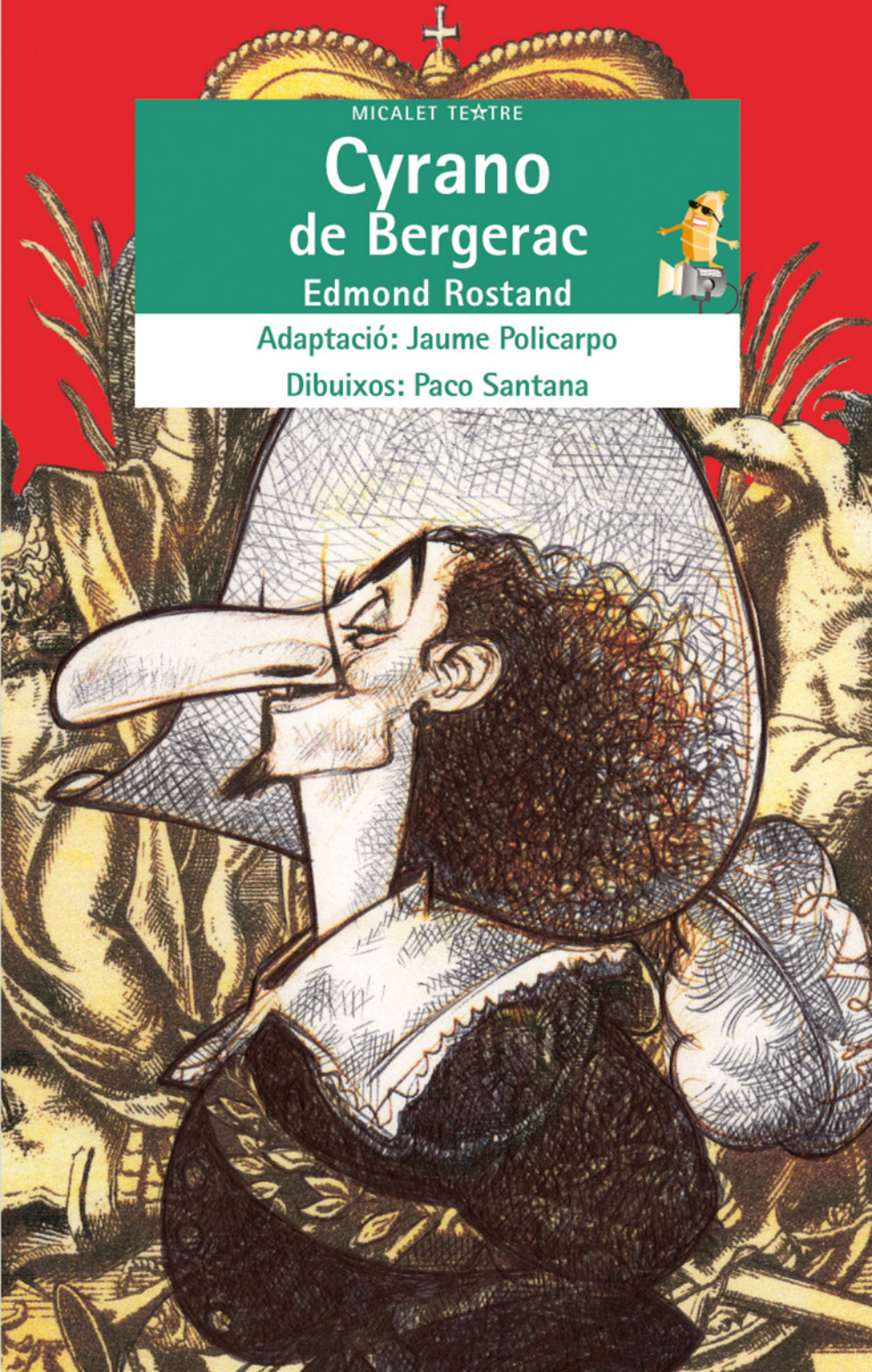
MICALET TEATRE

Cyrano de Bergerac

Edmond Rostand

Adaptació: Jaume Policarpo

Dibuixos: Paco Santana

ACTE PRIMER
UNA REPRESENTACIÓ A L'HOTEL
DE BORGONYA

(Una representació al teatret del palau de Borgonya. Bancs per al públic. Entaulat amb un teló que es pot córrer i escales que el fan accessible des del pati. Llotges per als nobles.)

PORTER.

Ja està la comèdia preparada,
els qui entren riuen i es meravellen,
els diners a la bossa es rovellen.
Passeu! Només val deu sous l'entrada.

ESPECTADOR 1.

Porter, mira'm bé de dalt a baix.
Seràs capaç de fer-me l'ultratge
d'imposar-me tan injust peatge?
Obri la porta i tanca el calaix.

ESPECTADOR 2.

Jo no pague, i és per decència,
em corre sang blava per les venes.

De raons vanes tinc les orelles plenes.
Pagar? Valga'm Déu quina insolència!

PORTER.

Ja veig que l'avarícia s'escampa.

ESPECTADOR 3.

Porter, no em tractareu de ronyós?
És impropï d'un home com vós,
just i diligent, amb eixa estampa.

PORTER.

Hui m'han tocat tots els allunats.

ESPECTADOR 4.

Puc passar? Se m'ha escapat el gos.

ESPECTADOR 5.

Puc mirar? No us poseu enfadós.

ESPECTADOR 6.

Puc entrar? Jo sóc dels abonats.

PORTER.

És la maledicció del teatre,
tots busquen lluir i aparençar,
i al remat, ningú no vol pagar.
Prou! Jo deserte! Que cobre un altre.

(El PORTER deixa d'exercir com a tal i abandona el seu lloc tot indignat, entra cap a dins renegant i seu com un espectador més. La resta de la gent que estava fent cua entra molt contenta)

perquè no ha de pagar entrada. Alegria, festa i guirigall, tots van ocupant les seues places.

Per tot el pati, amb un públic expectant, van succeint-se xicotetes seqüències representatives de l'ambient popular i sorollós que anima la gentada.)

ESPECTADOR 7.

Ai! La perruca! Calb m'han deixat.

Si t'agafe et deixe el cap esqueixat.

ESPECTADOR 8.

Recaram! La bossa! Qui ha sigut?

Mataré eixe truà malnascut!

ESPECTADOR 9. (*A la FLORISTA.*)

Florista! Si em regales dos besos

et compraré flors i et faré versos,

tan tendres que et calaran els ossos,

tan dolços que em menjaràs a mossos.

(La pessiga bergant.)

FLORISTA. (*Respon amb una bufetada.*)

Eixes mans quietes, tros d'animal.

Aquest gènere per tu no val,

ací on em veus, tinc nóvio formal,

vigila que et pegarà un bon pal.

ESPECTADOR 10.

Sabeu quina obra és la que veurem?

ESPECTADOR 11.

Una d'eixes coentes de valent,
romàntica i de fals sentiment.

ESPECTADOR 12.

I més vella que Matussalem.

VENEDORA.

Tinc l'aparador molt lluïdor.
Tan sols necessite un comprador
amb la bossa plena i ben disposta
que no done un no com a resposta.
Busque cavallers ben elegants,
fugiu els garrepes i els bergants.
Porte un assortiment portentós,
amb uns preus que us tombaran de tos.
M'agrades tu per graciós
i tu també, generós.
Quantitat i qualitat!
La gran oportunitat!
Coses bones i barates,
roses dolces i salades,
caramels i regalíssia,
una autèntica delícia.
Obtindreu un gran consol
amb llavors de gira-sol

i també de carabassa,
salades però no massa.
Llepolies a granel,
poseu-vos fins el capell.

(Dos espectadors parlen entre ells.)

ESPECTADOR 13.

Qui serà hui l'actor principal?

ESPECTADOR 14.

Montflorit li diuen al pardal.

ESPECTADOR 13.

Eixe no és l'estrafolari aquell
que obrint la boca es juga la pell?

ESPECTADOR 14.

El mateix.

ESPECTADOR 13.

Senyors, quin desgavell!

ESPECTADOR 14.

Hui tindrem la funció completa
si arriba el del nas com una aixeta.

ESPECTADOR 13. *(Assenyalant-se el nas.)*

Esteu més grillat que una creïlla
anomenant eixa mandonguilla.

ESPECTADOR 14.

I això? Cyrano no és per cap lloc
i és al seu davant on pica el mot.

ESPECTADOR 15.

Davant i darrere... fes-te el gall
i amb el teu bigot es fa un raspall,
amb les orelles dues sivelles
i amb la punta del nas deu anelles
per enjoiar-se els deu dits amb elles.

*(MONTFLORIT aguaita per un bastidor sense
atrevir-se a eixir.)*

ESPECTADORS. *(Indistintament.)*

Calleu, calleu! És ell, Montflorit.
No el veieu una mica pansit?
Ja s'espavilarà al primer crit.
Mira'l, s'estufa com un titot.
Sí. Boteu-li foc a eixe ninot!
És tan refinat! Visca el diví!
I tan pesat! Doneu-li verí!
Per caritat, que vinga un botxí.
De la seua boca ixen flors.
I del seu cul redó... florícals.
Refila millor que un canari.
El seu grallar és llegendari.

Quin posat més moix i acovardit,
deu recordar que té prohibit
pujar a l'escenari a actuar
durant un mes. Comença a suar!
Montflorit, que Cyrano no et veja
o et calfarà el cul amb la corretja.
Montflorit, que Cyrano no et senta
o te'n pegarà més de trenta.
Cyrano, de vergonya, en té poqueta.
Porta descordada la bragueta.

(Finalment es fa silenci. Apareix MONTFLORIT en escena i comença a declamar. És vell, gros i amanerat; un autèntic espantall. Se sent en l'ambient la soterrada amenaça de CYRANO, encara que a poc a poc l'actor va agafant vol. Enceta la seua particular exhibició.)

MONTFLORIT.

Jo estime amb deliri una cabreta,
petita i tendra com una flor.
És tan eixerida i boniqueta
que el seu dolç belar m'encisa el cor.

ESPECTADORS.

Beeeeeee...

CYRANO. (*El sentim sense veure'l.*)

Montflorit, espantall! Ets més coent
que un all, quin inici més dolent.

MONTFLORIT. (*Continua alerta, amb inseguretat.*)

Salta, dansa, feliç i contenta,
inundant de joia el meu amor.
La mirada tímida i discreta
al prat és rosada de candor.

*(No pot amagar la seua por, s'entrebanca en
parlar.)*

De nit se sent sola la pobreta
i esclata amarga i trista en un plor.
M'arrapa l'ànima eixa veueta,
no puc pensar sinó en la mort.

*(MONTFLORIT plora excèntricament, no sabem
si per la suggestió dramàtica pròpia dels versos,
o per l'angoixa que li transmet CYRANO.)*

CYRANO.

Montflorit, ets un desvergonyit!
Ja has oblidat el que t'he prohibit?

ENFADÓS.

Calleu, cavaller, sou un groller.

La interrupció no té cap raó.

CYRANO.

Escoltant tot allò que recita

comprends que no declama... vomita!

ENFADÓS.

Sou pretensió i mal educat.

Açò és un teatre, no un mercat.

(CYRANO ha anat acostant-se a l'escenari. Puja d'un bot, trau l'espasa i amenaça l'actor. MONTFLORIT no sap on amagar-se. CYRANO, en parlar, imita la seua florida manera de recitar.)

CYRANO.

Comptaré dolçament fins a tres;

fas mutis, o no seus en un mes.

Una... tens tot el cul ple de runa.

Dues... brames com ho fan les mules.

Tres... ni un porc et faria un bes.

(MONTFLORIT acovardit i humiliat acaba eixint d'escena a trompellons. Els ESPECTADORS, amb deliri, per l'espectacle paral·lel que ha

muntat CYRANO, crida i brama imitant tots els animals, el pati esdevé una autèntica granja.)

ENFADÓS. (*Desafiant CYRANO.*)

Semleu molt valent i agosarat
amb un actor gran, desemparat.
Ja veig que el teatre no us agrada.
Marxeu! La gent com vós el degrada.

CYRANO.

Aconseguireu fer-me esclafir,
sou un pedant amb tant d'estufir.
Que no m'agrada el teatre, dieu?
Sou ignorant si això penseu.
El que no suporta és escoltar
una lloca vella declamar.
El teatre és un art principal
i en la boca d'aquest animal
els versos demanen pietat
ofegats per tanta vanitat.

ENFADÓS.

Com podeu dir i opinar per tots
com un jutge fals i presumtuós?

CYRANO.

Vós esgoteu la meua paciència
insultant la meua intel·ligència.
És que la vida no us ha ensenyat

que no és un regal la dignitat,
sinó que sovint s'ha d'exigir,
robar i, fins i tot, conquerir?

ENFADÓS.

Vicis de lladre veig que teniu,
tan valent com sou i us exhibiu.

CYRANO.

Calleu la boca, ja heu lladrat prou,
m'altere, em poseu fet un bou.
Amb el cabet cot feu mitja volta,
dieu adéu i enfileu la porta.

(L'ENFADÓS resta indecís, mira CYRANO a la cara sense saber ben bé què fer. CYRANO, de colp, troba la manera de reconduir l'afrent.)

CYRANO. *(Provocador.)*

Què feu, potser em mireu el nas?

ENFADÓS.

No, això mai, no n'heu de fer ni cas.

CYRANO.

I bé, aleshores, què mireu?

ENFADÓS.

Qui, jo? El vostre rostre, Déu meu!

CYRANO.

Complet, o alguna part en concret?